

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 60244/12 ve 70676/11

Zeynettin KUZU / Türkiye
ve Cengiz AYAR / Türkiye

Başkan

András Sajó,

Yargıçlar

Işıl Karakaş,

Nebojša Vučinić,

Paul Lemmens,

Egidijus Kūris,

Robert Spano,

Jon Fridrik Kjølbro,

ve Bölüm Yazı İşleri Müdürü Stanley Naismith'in katılımıyla 16 Haziran 2015 tarihinde Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), sırasıyla 10 Ekim 2011 ve 3 Ağustos 2012 tarihlerinde

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2015. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

yapılan başvuruları göz önünde bulundurarak, yapılan müzakere sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAYLAR

1. Başvuranlar Cengiz Ayar (Başvuru No. 70676/11) ve Zeynettin Kuzu (Başvuru No. 60244/12) Kürt kökenli Türk vatandaşları olup, sırasıyla 1973 ve 1984 doğumludurlar. Başvuruda buldukları sırada, Cengiz Ayar Adıyaman'da, Zeynettin Kuzu ise İzmir'de tutuklu bulunmaktaydı.

A. Davanın Koşulları

2. Başvurunun kendine özgü koşulları, başvuranlar tarafından ifade edildiği şekilde aşağıdaki gibi özetlenebilir.

1. Cengiz Ayar Tarafından Yapılan 70676/11 No.lu Başvuru

3. Bölücülük suçu nedeniyle ağır hapis cezasına çarptırılan başvuran, hâlihazırda Adıyaman Cezaevi'nde bulunmaktadır.

4. Cezaevi jandarmaları 17 ve 22 Ekim 2008 tarihlerinde, başvuran ve diğer elli yedi hükümlünün cezaevinin avlusunda ve hücrelerde Türkçe olarak "Kahrolsun işkence, yaşasın Apo" şeklinde sloganlar attıklarını belirten tutanaklar hazırlamışlardır.

5. Başvuran ve diğer elli yedi hükümlü hakkında 31 Ekim 2008 tarihinde disiplin davası açılmıştır.

6. Cezaevi Disiplin Kurulunun 6 Kasım 2008 tarihli kararıyla, 13 Aralık 2004 tarihli 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 42. maddesinin 2. fıkrasının (e) bendine dayanılarak, ihtilaf konusu sloganlar atma nedeniyle başvuranın bir ay sürecince haberleşme araçlarından yoksun bırakma cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir.

7. 5 Nisan 2011 tarihinde, başvuran bu karara itiraz etmiş; ancak ceza infaz hâkimi Cezaevi Disiplin Kurulunun kararını onamıştır. Kararında,

duruşmada başvuranın Türkçe konuştuğunu; ancak buna rağmen meramını Kürtçe anlatmak istediğini bildirdiğini belirtmiştir. Hâkim, Ceza Muhakemesi Kanununun (CMK) 202. maddesinin 1. fıkrasına dayanarak, ilgilinin meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe anladığı ve konuştuğu gerekçesiyle başvuranın tercüman yardımı talebini reddetmiştir.

8. Adıyaman Ağır Ceza Mahkemesi 9 Mayıs 2011 tarihli kararla, 5 Nisan 2011 tarihli kararı onamıştır.

2. Zeynettin Kuzu Tarafından Yapılan 60244/12 No.lu Başvuru

9. Cumhuriyet savcısı 8 Haziran 2009 tarihli iddianameyle, başvuran ve diğer dört kişi hakkında, izinsiz olarak tehlikeli madde bulundurma ve yasadışı örgüt adına suç işleme nedeniyle kamu davası açmıştır.

10. Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi, avukat refakatinde başvuranın ve suç ortaklarının davasını incelemiştir.

11. Başvuran 3 Mart 2011 tarihli duruşmada, Ağır Ceza Mahkemesi'nden kendisini Kürtçe ifade edebilmek için tercüman talebinde bulunmuştur. Ağır Ceza Mahkemesi, Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının (e) bendine atıfta bulunarak, başvuranın talebini reddetmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, böyle bir talebin, ancak sanığın duruşmalar sırasında kullanılan dili anlamadığı ya da konuşamadığı takdirde haklı görüleceğini ve sanığın ancak bu durumda tercüman yardımından yararlanabileceğini belirtmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, CMK'nın 202. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, sanığın, duruşmadaki iddia ve savunmaya ilişkin esaslı noktaların tercüme edilmesi için tercüman yardımından yararlanabileceğini belirtmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranın duruşma tarihine kadar savunmasını Türkçe olarak yaptığını; bunun yanı sıra eğitim düzeyi ile sosyal durumunun, bu dili, kendisine yardımcı olması için herhangi bir tercümana ihtiyacı olmayacak derecede iyi bildiğinin bir göstergesi olduğunu tespit etmiştir. Bununla birlikte, böyle bir talebin duruşmaların süresini uzatmaya neden olacak nitelikte olduğunu eklemiştir.

12. Ağır Ceza Mahkemesi 17 Mart 2011 tarihli kararla, başvuranın atılı suçları işlediğinin tespit edilmesi akabinde, ilgiliyi on yıl beş ay hapis cezasına mahkûm etmiştir.

13. Ağır Ceza Mahkemesinde bulunan dava dosyasına konulan 16 Mart 2012 tarihli kararla, Yargıtay 17 Mart 2011 tarihli kararı onamıştır.

B. İlgili İç Hukuk Kuralları

14. Anayasa'nın 3. maddesinde, davalı Devletin resmi dilinin Türkçe olduğu belirtilmektedir.

15. 13 Aralık 2004 tarihli 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 42. maddesinin 1. fıkrasında, hükümlüye, bir aydan üç aya kadar, iletişim ya da bilgi alma, mektup, faks ve telgraf alma ve yollama ile televizyon izlemekten, radyo dinlemekten, telefon etme hakkından yoksun bırakma veya kısıtlama yönünde disiplin cezası verilebileceği bildirilmektedir.

16. 5275 sayılı Kanununun 42. maddesinin 2. fıkrasının (e) bendinde, marş söyleyen ya da slogan atan hükümlüye bu türden bir ceza verilebileceği belirtilmektedir.

17. Ceza Muhakemesi Kanununun 202. maddesinin 1 ve 4. fıkraları, -4. fıkra 24 Ocak 2013 tarihli 6411 sayılı Kanunla eklenmiştir- aşağıdaki şekildedir:

(1) Sanık veya mağdur, meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilmiyorsa; mahkeme tarafından atanan tercüman aracılığıyla duruşmadaki iddia ve savunmaya ilişkin esaslı noktalar tercüme edilir.

(4) Ayrıca sanık;

a) İddianamenin okunması,

b) Esas hakkındaki mütalaanın verilmesi,

üzerine sözlü savunmasını, kendisini daha iyi ifade edebileceğini beyan ettiği başka bir dilde yapabilir. (...) Bu tercümanın giderleri Devlet Hazinesince karşılanmaz. Bu imkân, yargılamanın sürüncemede bırakılması amacına yönelik olarak kötüye kullanılamaz.

18. Ceza Muhakemesi Kanununun, 24 Ocak 2013 tarihli 6411 sayılı Kanunla değiştirilen 205¹. maddesinin 5. fıkrasında, adli tercüman listelerinin düzenlenmesine ilişkin usuller öngörülmektedir.

ŞİKÂYETLER

1. Cengiz Ayar Tarafından Yapılan 70676/11 No.lu Başvuru

19. Başvuran, Sözleşme'nin 3. maddesine dayanarak, çarptırıldığı disiplin cezasının psikolojik işkence olduğunu ileri sürmektedir.

20. Başvuran, Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının (a) ve (e) bentlerini ayrı olarak ya da 14. maddesiyle birlikte ileri sürerek, tercüman yardımı alarak, ana dili olan Kürtçede savunma yapmasına izin verilmediğinden Şikâyet etmektedir.

21. Başvuran ayrıca, Sözleşme'nin 8. maddesine dayanarak, çarptırıldığı disiplin cezasının, bir ay boyunca kendisiyle haberleşmemeleri nedeniyle aile üyelerini de etkilediğini iddia etmektedir.

2. Zeynettin Kuzu Tarafından Yapılan 60244/12 No.lu Başvuru

22. Başvuran, Sözleşme'nin 6 ve 10. maddelerine dayanarak, tercüman yardımı alarak, ana dili olan Kürtçede savunma yapmasına izin verilmediğinden Şikâyet etmektedir.

HUKUKİ DEğERLENDİRME

A. Başvuruların Birleştirilmesi Hakkında

23. Mahkeme, başvurulardaki olay ve olgular ile Őikâyetlerin benzerliğini dikkate alarak, İçtüzüğün 42. maddesinin 1. fıkrası uyarınca

1 Mütercimim notu: Söz konusu madde CMK 202. Maddedir.

başvuruları birleştirmeye ve tek ve aynı kararda birlikte incelemeye karar vermektedir.

B. Başvuranların Sözleşme'nin 6. Maddesi Bağlamındaki Şikâyeti Hakkında

24. Başvuranlar, tercüman yardımıyla birlikte ana dilleri olan Kürtçede savunma yapmalarına izin verilmediğinden şikâyet etmektedirler. Bu bağlamda, Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının (a) ve (e) bentlerini ayrı olarak ya da 14. maddesiyle birlikte ve Sözleşme'nin 10. maddesini ileri sürmektedirler.

25. Başvuranların şikâyetlerinin içeriğini ve ifade edilme şeklini göz önünde bulundurarak Mahkeme, söz konusu şikâyetleri Sözleşme'nin yalnızca 6. maddesinin 1. fıkrası ile 3. fıkrasının (e) bendi açısından incelemeye karar vermektedir. (bk. örnek olarak, *Baytar/Türkiye*, No. 45440/04, § 48, 14 Ekim 2014). İşbu madde aşağıdaki şekildedir:

“1. Herkes, (...) cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, (...) bir mahkeme tarafından, (...) davasının hakkaniyete uygun olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir.

(...)

3. Bir suç ile itham edilen herkes aşağıdaki asgari haklara sahiptir:

(...)

e) Mahkemede kullanılan dili anlamadığı veya konuşamadığı takdirde bir tercüman yardımından ücretsiz olarak yararlanmak.”

Bununla birlikte, başvuranların, davalarının yetkili ulusal mahkemeler önünde avukat olmadan yürütülmesinden şikâyet etmediklerini kaydetmektedir.

26. Mahkeme, yukarıda anılan hükümlerin uygulanabilirliği ile ilgili olarak, öncelikle, içtihadı ışığında, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının “medeni” yönünün uygulanabilirliği sorununun 70676/11 No.lu başvuruya ilgili olmadığı kanısındadır (bk. diğer kararlar arasında, *Gülmez/Türkiye*, No. 16330/02, §§ 27-31, 20 Mayıs 2008 ve *Nusret Kaya ve*

diğerleri/Türkiye, No. 43750/06, 43752/06, 32054/08, 37753/08 ve 60915/08, §§ 70-72, AIHM 2014 (özetler)). Mahkeme daha sonra, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının "ceza" yönünün 60244/12 No.lu başvuruda başvuran hakkında açılan ceza soruşturmalarına uygulandığını tespit etmektedir. Aynı durum, Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının (e) bendi için de geçerlidir.

1. Mahkeme'nin içtihadında dil özgürlüğünün yeri

27. Mahkeme, mevcut başvuruların gereksinimleri nedeniyle, dil özgürlüğünün yeri ile ilgili içtihadına atıfta bulunmanın yararlı olacağı kanısındadır.

28. Mahkeme bu bağlamda öncelikle, Sözleşme'nin dil özgürlüğünü bu haliyle güvence altına almadığını tespit etmektedir (*Kozlovs/Letonya* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 50835/99, 10 Ocak 2002, *Mentzen/Letonya* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 71074/01, AIHM 2004-XII ve *Kemal Taşkın ve diğerleri/Türkiye*, No. 30206/04, 37038/04, 43681/04, 45376/04, 12881/05, 28697/05, 32797/05 ve 45609/05, § 56, 2 Şubat 2010).

29. Şüphesiz, dil politikasını Sözleşme'nin alanından ayıran kesin bir sınır/ayırım bulunmamakla birlikte, bu politika çerçevesinde alınan bir tedbir, Sözleşme'nin bir ya da birçok hükmü alanına girebilmektedir (yukarıda anılan *Mentzen* kararı (kabul edilebilirlik hakkında karar) ve *Boulgakov/Ukrayna*, No. 59894/00, § 43 (a), 11 Eylül 2007). Bu nedenle, örneğin, Mahkeme, Sözleşme'nin 10. maddesinin, her türlü kültürel, siyasi ve sosyal haber ve görüşlerin kamusal paylaşımına katılımını sağlayacak her dilde haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsadığı kanaatine varmıştır (*Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası/Türkiye*, No. 20641/05, §§ 71 ve 74, AIHM 2012, Resmi dilden başka bir dilde, yani Kürtçe eğitim hakkı ile ilgili). Mahkeme aynı zamanda, başvuranların, dilekçelerinde Kürtçe eğitimin gerekliliği ile ilgili görüşlerini ifade ettikleri ve bu dilin

seçmeli ders olarak öğretilmesini talep ettikleri gerekçesiyle disiplin cezası verilmesinin Sözleşme'nin 10. maddesi ile birlikte okunduğunda Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokolün 2. maddesi bakımından orantısız bir müdahale teşkil ettiği kararına varmıştır (*İrfan Temel ve diğerleri/Türkiye*, No. 36458/02, § 44, 3 Mart 2009). Nitekim seçim kampanyaları bağlamında, Mahkeme, resmi dil dışında kalan dillerin –örneğin Kürtçe-kullanımının tamamen yasaklanmasının ifade özgürlüğü hakkı ile bağdaşamayacağına karar vermiştir (*Şükran Aydın ve diğerleri/Türkiye*, No. 49197/06, 23196/07, 50242/08, 60912/08 ve 14871/09, § 55, 22 Ocak 2013).

30. Mevcut başvurular, kamu otoriteleri ile vatandaşlar arasındaki ilişkilerin özel bağlamında dillerin kullanımı ile ilgilidir. Bu bağlamda, Mahkeme daha önce, Sözleşmeye taraf Devletlerin büyük bir kısmının, bir veya birden fazla dile resmi dil ya da Devlet dili statüsü verdiğini ve bunu olduğu gibi anayasalarına yazdıklarını tespit etmiştir (yukarıda anılan *Mentzen* kararı, (kabul edilebilirlik hakkında karar)). Burada, ulusal yasa koyucunun söz konusu Devletin kendi tarihi ve siyasal yapısına bağlı kalarak yaptığı bir seçim söz konusudur (*Baylac-Ferrer ve Suarez/Fransa* (kabul edilebilirlik hakkında karar) No. 27977/04, 25 Eylül 2008 ve yukarıda anılan *Kemal Taşkın ve diğerleri* kararı, § 57).

31. Sözleşme'nin 5. maddesinin 2. fıkrasında (kişiye, yakalanma nedenlerinin en kısa sürede ve anladığı dilde bildirilmesi hakkı) ve 6. maddesinin 3. fıkrasının (a) ve (e) bentlerinde (herkesin, kendisine yöneltilen suçlamanın niteliği ve sebebinden en kısa sürede haberdar edilmesi hakkı ve duruşmada kullanılan dili anlamadığı ya da konuşamadığı takdirde tercüman yardımından yararlanma hakkı) bildirilen özel haklar dışında, Sözleşme, idari makamlar (yukarıda anılan *Mentzen* kararı, (kabul edilebilirlik hakkında karar), yukarıda anılan *Baylac-Ferrer ve Suarez* kararı, (kabul edilebilirlik hakkında karar), yukarıda anılan *Kemal Taşkın ve diğerleri* kararı, § 56, *Birk-Levy/Fransa*, (kabul edilebilirlik hakkında

karar), No. 39426/06, 21 Eylül 2010 ve *Bazjaks/Letonya*, No. 71572/01, § 141, 19 Ekim 2010) ya da adli makamlar (*Isop/Avusturya*, No. 808/60, 8 Mart 1962 tarihli Komisyon kararı, *Yıllık 5*, p. 108, *Zana/Türkiye*, Komisyon kararı, No. 18954/91, 21 Ekim 1993, yayımlanmamış ve yukarıda anılan *Kozlovs* kararı, (kabul edilebilirlik hakkında karar)) olsa dahi, kamu otoriteleri ile ilişkilerde, seçtiği dili kullanma hakkını güvence altına almamaktadır.

2. *Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası ile 3. fıkrasının (e) bendiyle güvence altına alınan tercüman yardımından yararlanma hakkıyla ilgili olarak Mahkeme'nin içtihadından kaynaklanan ilkeler*

32. Mahkeme, bilhassa medeni hukuk alanında, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasıyla güvence altına alınan adil yargılanma hakkının, medeni hakların talep edilmesini sağlayacak etkin hukuki bir yolun varlığını gerekli kılan hukukun üstünlüğü ilkesi ışığında yorumlanması gerektiğini hatırlatmaktadır (*Běleš ve diğerleri/Çek Cumhuriyeti*, No. 47273/99, § 49, AİHM 2002-IX). Her yargılanabilir kişi, medeni hak ve yükümlülüklerine ilişkin olarak her türlü itirazını bir mahkemeye bildirme hakkına sahiptir (*Sabeh El Leil/Fransa* [BD], No. 34869/05, § 46, 29 Haziran 2011).

33. Bu bağlamda Mahkeme, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının hukuk yargılamasında dillerin kullanımıyla ilgili olarak herhangi bir özel hüküm barındırmadığını hatırlatmaktadır. Mahkeme ayrıca, Sözleşme'nin dil özgürlüğünü bu haliyle ve özellikle, kamu makamlarıyla ilişkilerde seçilen dili kullanma hakkını güvence altına almamasının yerleşik içtihadı konu olduğunu hatırlatmaktadır (yukarıdaki 28 ve 31. paragraflar). Bu nedenle Mahkeme, hukuk mahkemelerinde Devletin resmi dilini kullanma gerekliliğinin, bu haliyle, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasına aykırı olmadığı kanaatine varmaktadır (yukarıda anılan *Isop* kararı, (kabul edilebilirlik hakkında karar) ve yukarıda anılan *Kozlovs* kararı (kabul edilebilirlik hakkında karar) ve burada atıf yapılan içtihatlar).

34. Mahkeme, ceza davalarıyla ilgili olarak ise, Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının, 1. fıkrada bildirilen ilkenin özel uygulama şekillerinin bir listesini içerdiğini hatırlatmaktadır: ayrıntılı olmayan ifadelerle sıralanan farklı haklar, diğerlerinin yanı sıra, ceza hukuku alanında adil yargılanma kavramının yönlerini yansıtmaktadır. Değerlendirmesini dikkate alarak, asıl amacın gözden kaçırılmaması ve dalların bağlı bulunduğu "ortak gövde"nin daima göz önünde tutulması gerekmektedir. Mahkeme dolayısıyla, Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrası bağlamında yapılan bir şikâyeti, tek başına bu fıkra açısından değil, fakat bu maddenin 1. fıkrasıyla bağlantılı olarak incelemektedir (*Meftah ve diğerleri/Fransa* [BD], No. 32911/96, 35237/97 ve 34595/97, § 41, AİHM 2002-VII).

35. Mahkeme, Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının e) bendinde tercüman yardımından karşılıksız yararlanma hakkının bildirildiğini hatırlatmaktadır. Bu hak, sadece duruşmada sözlü ifadelerde değil, aynı zamanda yazılı belgelerde ve hazırlık soruşturmasında da geçerlidir. Söz konusu hükümde, mahkemede kullanılan dili anlayamayan ya da konuşamayan sanığın, adil yargılanma hakkından yararlanması için duruşmada kullanılan dili anlaması ya da tekrar aktarması için sanığa gerekli olan yani aleyhine başlatılan her türlü işlemin tercüme edilmesi ya da açıklanması için tercüman hizmetinden karşılıksız yararlanma hakkının olduğu bildirilmektedir (*Luedicke, Belkacem ve Koç/Almanya*, 28 Kasım 1978, § 48, A serisi n° 29, *Kamasinski/Avusturya*, 19 Aralık 1989, § 74, A serisi n° 168, *Hermi/İtalya* [BD], No. 18114/02, § 69, AİHM 2006-XII ve yukarıda anılan *Baytar* kararı, § 49). Ayrıca, tercüme konusunda sağlanan yardım, sanığa, özellikle olaylara ilişkin açıklamalarını yaparken, neyle suçlandığını ve nasıl bir savunma yapacağını bilme imkânı vermelidir (yukarıda anılan *Kamasinski* kararı, § 74, yukarıda anılan *Hermi* kararı, § 7 ve yukarıda anılan *Baytar* kararı, § 49).

36. Bununla birlikte, başvuranın dil bilgisi sorunu büyük önem taşımaktadır; zira Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının (e) bendi uyarınca, “mahkemede kullanılan dili anlamadığı veya konuşmadığı takdirde” Devlet tarafından atanan bir tercüman yardımından yararlanma hakkına sahip olabilir (yukarıda anılan *Luedicke, Belkacem ve Koç* kararı, § 48). Dolayısıyla, mahkemede kullanılan dili yeterli derecede anlayabilen ve konuşabilen sanık, Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının (e) bendiyle güvence altına alınan haktan yararlanamaz (*K./Fransa*, No. 10210/82, 7 Aralık 1983 tarihli Komisyon kararı, *Kararlar ve Raporlar* 35, p. 211, yukarıda anılan *Zana* kararı (kabul edilebilirlik hakkında karar), *Güngör/Almanya* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 31540/96, 17 Mayıs 2001, *Puelinckx/Belçika* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 49104/99, 18 Eylül 2001 ve *Katritsch/Fransa*, No. 22575/08, § 45, 4 Kasım 2010).

3. Bu ilkelerin mevcut başvurulara uygulanması

37. Mahkeme bir yandan, birinci başvuran hakkında disiplin kurulunda, ikinci başvuran hakkında ise Ağır Ceza Mahkemesinde açılan yargılamaların başından beri duruşmaların Türkçe olarak yapıldığını tespit etmektedir. Öte yandan, dosyaya konulan belgelerden, başvuruların Türkiye’de doğdukları ve yine Türkiye’de öğrenim görüp mezun oldukları anlaşılmaktadır. Ayrıca başvuranlar, duruşmalarda Kürtçe dilini kullanma izni talebinde buldukları tarihe kadar, haklarında açılan hukuk ve ceza yargılamalarında Türkçe dilini kullanmışlardır. Başvuranlar, soruşturma aşamasında ya da üzerlerine atılı suçların ve olayların tebliği sırasında tercüman yardımından yararlanma isteğinde bulunmamışlardır. Dosyaya konulan belgelerden, başvuruların, ulusal mahkemeler tarafından davaları görüldüğü sırada, yetersiz derecede ya da çok az düzeyde Türkçe bilmelerinin duruşmaları izlemelerine engel olduğundan yakındıkları sonucuna varılmamaktadır. Bu koşullarda Mahkeme, yetkili ulusal

mahkemelerin, tatmin edici unsurlara dayanarak ve keyfi ya da açıkça mantığa aykırı olduğu anlaşılmayacak bir şekilde, başvuruların tercüman yardımı gerektirmeyecek derecede yeterince iyi düzeyde Türkçe konuştukları sonucuna vardıkları kanısındadır.

38. Bu koşullarda, başvuranların sırasıyla ceza infaz hâkimi ve Ağır Ceza Mahkemesi önünde Kürtçe dilini kullanmalarına izin verilmemesi nedeniyle, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası ne tek başına ne de aynı maddenin 3. fıkrasının (e) bendiyle birlikte ihlal edilmemiştir.

39. Bu itibarla, Mahkeme, Ceza Muhakemesi Kanununun, bilhassa sanığın, iddianamenin okunması ve esas hakkında mütalaanın verilmesi sırasında resmi dilden başka bir dil kullanmasına imkân veren 202. maddesinin 4. fıkrasında 24 Ocak 2013 tarihli 6411 sayılı Kanunla yapılan değişikliği dikkate almaktadır. Yeni hükümler, Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının (e) bendinin ulusal hukuk düzeninde uygulamaya konulması olarak değerlendirilebilir. Bu hükümler, Sözleşme'yle öngörülen asgari koruma standardının ötesine ulaştığından, Sözleşme'nin 53. maddesi bunlara uygulanmaktadır. Söz konusu maddeye göre "Bu Sözleşme hükümlerinden hiçbiri, herhangi bir Yüksek Sözleşmeci Taraf"ın yasaları (...) uyarınca tanınmış olabilecek insan hakları ve temel özgürlükleri sınırlayacak veya onları ihlal edecek biçimde yorumlanamaz."

40. Yukarıda belirtilen hususlar göz önüne alındığında, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası ile aynı maddenin 3. fıkrasının (e) bendinin ihlal edildiği bağlamındaki şikâyetler açıkça dayanaktan olup, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendi ile 4. fıkrası uyarınca reddedilmelidir.

C. 70676/11 No.lu Başvuruda İleri Sürülen Diğer Şikâyetler Hakkında

41. Başvuran Cengiz Ayar, aynı olay ve olgulara dayanarak, Sözleşme'nin 3 ve 8. maddelerinin de ihlal edildiğinden şikâyet etmektedir.

42. Mahkeme, Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlal edildiği iddiasıyla ilgili olarak, ilgili tarafından sunulan unsurlar ışığında, gördüğü muamelenin, çarptırıldığı disiplin cezası dolayısıyla zorunlu olarak ortaya çıkan sıkıntı ve üzüntü seviyesini aşmadığı kanaatine varmaktadır. Asgari ağırlık düzeyine ulaşmadığından, işbu şikâyet açıkça dayanaktan yoksun olup, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendi ile 4. fıkrası uyarınca reddedilmelidir.

43. Mahkeme, Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiği iddiasıyla ilgili olarak, dosyaya konulan belgeler göz önüne alındığında, iş bu şikâyetin de açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendi ile 4. fıkrası uyarınca reddedilmesi gerektiği kanaatine varmaktadır.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oybirliğiyle,

Başvuruların birleştirilmesine;

Başvuruların kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir.*

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilerek, 9 Temmuz 2015 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Stanley Naismith
Bölüm Yazı İşleri Müdürü

András Sajó
Başkan